

प्रश्न –पत्र का प्रारूप– I

कक्षा –प्रवेशिका

विषय– संस्कृतम्

अवधि– 3 घंटा 15 मिनट

पूर्णांक – 80

प्रथम–प्रश्नम्

1. उद्देश्य हेतु अंकभार

क्र.सं.	उद्देश्य	अंकभार	प्रतिशत
1.	ज्ञान	30	37.50%
2.	अवबोध	26	32.50%
3.	अभिव्यक्ति	18	22.50%
4.	मौलिकता	06	7.50%
	योग	80	100%

2. प्रश्नों के प्रकार एवं अंकभार –

क्र.सं.	प्रश्नों के प्रकार	प्रश्नों की संख्या	अंक प्रति प्रश्न	कुल अंक %	प्रतिशत प्रश्नों का	सम्भावित समय
1.	वस्तुनिष्ठ	12 (1X12)	1	15%	24%	15 मि०
2.	अतिलघूत्तरात्मक	18 (6+12)	1	22.5%	36%	40 मि०
3.	लघूत्तरात्मक	13	2	32.5%	26%	60 मि०
4.	दीर्घोत्तरीय प्रश्न	04	3	15%	08%	40 मि०
5.	निबंधात्मक	03	4	15%	06%	40 मि०
	योग	50		100%	100%	195 मि०

कुल समय :-

195 मिनट

नोट:- वस्तुनिष्ठ प्रश्न-1 में 12 समाहित हैं।

अतिलघूत्तरात्मक प्रश्न 2 में 6 व 3 में 12 समाहित है।

विकल्प योजना : आन्तरिक 17 –23 (7 प्रश्न)

3. विषय वस्तु का अंकभार –

क्र.सं.	ईकाइ	अंकभार	प्रतिशत
1.	अजन्तपुंल्लिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धि: + सूत्रव्याख्या)	10+5=15	18.75%
2.	अजन्तस्त्रीलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धि: + सूत्रव्याख्या)	5+3=8	10.00%
3.	अजन्तनपुंसकलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धि: + सूत्रव्याख्या)	5+2=7	08.75%
4.	हलन्तपुंल्लिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धि: + सूत्रव्याख्या)	10+5=15	18.75%
5.	हलन्तस्त्रीलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धि: + सूत्रव्याख्या)	5+3=8	10.00%
6.	हलन्तनपुंसकलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धि: + सूत्रव्याख्या)	5+2=7	08.75%
7.	स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम् (रूपसिद्धि: + सूत्रव्याख्या)	5+5=10	12.50
8.	अव्ययप्रकरणम् (अर्थ: वाक्यप्रयोगश्च)	05	06.25
9.	धातुरूपाणि (दशलकारेषु)	05	06.25
	कुल अंकभार	80	100%

क्र.सं.	उद्देश्य इकाई/उप इकाई	ज्ञान					अवबोध					ज्ञानोपयोग/अभिव्यक्ति					कौशल/मौलिकता					योग						
		वस्तुनिष्ठ	अति.लघु	लघु उत्तरात्मक	दीर्घउत्तरीय	निबन्धात्मक	वस्तुनिष्ठ	अति.लघु	लघु उत्तरात्मक	दीर्घउत्तरीय	निबन्धात्मक	वस्तुनिष्ठ	अति.लघु	लघु उत्तरात्मक	दीर्घउत्तरीय	निबन्धात्मक	वस्तुनिष्ठ	अति.लघु	लघु उत्तरात्मक	दीर्घउत्तरीय	निबन्धात्मक							
1.	अजन्तपुंल्लिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धि: + सूत्रव्याख्या)	2(1)	2(2)					4(2)						-	4(1)					3(1)		25(7)						
2.	अजन्तस्त्रीलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धि: + सूत्रव्याख्या)	2(-)	2(-)					4(2)						-	-					-		15(4)						
3.	अजन्तनपुंसकलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धि: + सूत्रव्याख्या)	1(-)	2(-)					4(2)						-	-					-		25(6)						
4.	हलन्तपुंल्लिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धि: + सूत्रव्याख्या)	2(-)	2(-)					4(2)						-	4(1)					3(1)		5(2)						
5.	हलन्तस्त्रीलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धि: + सूत्रव्याख्या)	2(-)	2(-)					4(2)						-	-							5(2)						
6.	हलन्तनपुंसकलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धि: + सूत्रव्याख्या)	1(-)	2(-)					4(2)						-	-							5(2)						
7.	स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम् (रूपसिद्धि: + सूत्रव्याख्या)	1(-)	2(-)					-						3(1)	4(1)													
8.	अव्ययप्रकरणम् (अर्थ: वाक्यप्रयोगश्च)	1(-)	2(-)					2(1)						-														
9.	धातुरूपाणि (दशलकारेषु)	-	2(-)					-																				
	योग	12(1)	18(2)					26(13)						3(1)	6(2)	12(13)				6(2)		80(23)						
		30(3)							26(13)							18 (05)							6(2)					80(23)

विकल्पों की योजना :-

प्र.सं 17 से 23 में (07 प्रश्न) एक आंतरिक विकल्प है।

नोट:- कोष्ठक में बाहर की संख्या अंकों की तथा भीतर प्रश्नों की द्योतक है।

हस्ताक्षर

प्रश्नपत्र योजना (प्रारूपम्- I)

कक्षा – प्रवेशिका

विषय:– संस्कृतम्

अवधि:–3 घंटा 15 मिनट (सपाद होरात्रयम्)

पूर्णांका: – 80

प्रथम-प्रश्नम्

1. उद्देश्यानाम् अंकभारः

क्र.सं.	उद्देश्यम्	अंकभारः	प्रतिशतम्
1.	ज्ञानम्	30	37.50%
2.	अवबोधः	26	32.50%
3.	अभिव्यक्तिः	18	22.50%
4.	मौलिकता	06	7.50%
	योगः	80	100%

2. प्रश्नानां प्रकारानुसारम् अंकभारः –

क्र.सं.	प्रश्नानां प्रकारः	प्रश्नानां संख्या:	प्रतिप्रश्नम् अंकाः	कुलांकाः%	प्रश्नानां प्रतिशतम्	सम्भावितः समयः
1.	वस्तुनिष्ठ-प्रश्नाः	12 (1X12)	1	15%	24%	15 मि०
2.	अतिलघूत्तरात्मक-प्रश्नाः	18 (6+12)	1	22.5%	36%	40 मि०
3.	लघूत्तरात्मक-प्रश्नाः	13	2	32.5%	26%	60 मि०
4.	दीर्घोत्तरीय-प्रश्नाः	04	3	15%	08%	40 मि०
5.	निबंधात्मक-प्रश्नाः	03	4	15%	06%	40 मि०
	योगः	50		100%	100%	195 मि०

कुलसमयः-

195निमेषाः

अवधेयम्- वस्तुनिष्ठप्रश्नाः -1 प्रश्ने 12 प्रश्नाः समाहिताः सन्ति ।

अतिलघूत्तरात्मकाः प्रश्नाः - 2 प्रश्ने 6 , 3 प्रश्नयोः 12 प्रश्नाः समाहिताः सन्ति ।

विकल्पयोजना : आन्तरिकाः 17 -23 (7 प्रश्नेषु)

3. विषयवस्तूनाम् अंकभारः –

क्र.सं.	विधा: (इकाई)	अंकभारः	प्रतिशतम्
1.	अजन्तपुंल्लिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धिः + सूत्रव्याख्या)	10+5=15	18.75%
2.	अजन्तस्त्रीलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धिः + सूत्रव्याख्या)	5+3=8	10.00%
3.	अजन्तपुंसकलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धिः + सूत्रव्याख्या)	5+2=7	08.75%
4.	हलन्तपुंल्लिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धिः + सूत्रव्याख्या)	10+5=15	18.75%
5.	हलन्तस्त्रीलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धिः + सूत्रव्याख्या)	5+3=8	10.00%
6.	हलन्तपुंसकलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धिः + सूत्रव्याख्या)	5+2=7	08.75%
7.	स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम् (रूपसिद्धिः + सूत्रव्याख्या)	5+5=10	12.50
8.	अव्ययप्रकरणम् (अर्थः वाक्यप्रयोगश्च)	05	06.25
9.	धातुरूपाणि (दशलकारेषु)	05	06.25
	कुल-अंकभारः	80	100%

प्रश्न-पत्रम्, नीलपत्रम् (ब्ल्यू प्रिन्ट)

विषयः- संस्कृतम् (प्रथमपत्रम्)

पूर्णांकाः - 80

कक्षा - प्रवेशिका

क्र.सं.	उद्देश्यानां विधाः/उपविधाः	ज्ञानम्					अवबोधः					ज्ञानोपयोगः/अभिव्यक्तिः					कौशलम्/मौलिकता					योगः			
		वस्तुनिष्ठः	अति.लघुः	लघूत्तरात्मकः	दीर्घोत्तरीयः	निबन्धात्मकः	वस्तुनिष्ठः	अति.लघुः	लघूत्तरात्मकः	दीर्घोत्तरीयः	निबन्धात्मकः	वस्तुनिष्ठः	अति.लघुः	लघूत्तरात्मकः	दीर्घोत्तरीयः	निबन्धात्मकः	वस्तुनिष्ठः	अति.लघुः	लघूत्तरात्मकः	दीर्घोत्तरीयः	निबन्धात्मकः				
1.	अजन्तपुंल्लिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धिः + सूत्रव्याख्या)	2(1)	2(2)					4(2)						-	4(1)					3(1)		25(7)			
2.	अजन्तस्त्रीलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धिः + सूत्रव्याख्या)	2(-)	2(-)					4(2)						-	-					-		15(4)			
3.	अजन्तनपुंसकलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धिः + सूत्रव्याख्या)	1(-)	2(-)					4(2)						-	-					-		25(6)			
4.	हलन्तपुंल्लिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धिः + सूत्रव्याख्या)	2(-)	2(-)					4(2)						-	4(1)					3(1)		5(2)			
5.	हलन्तस्त्रीलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धिः + सूत्रव्याख्या)	2(-)	2(-)					4(2)						-	-							5(2)			
6.	हलन्तनपुंसकलिंगप्रकरणम् (रूपसिद्धिः + सूत्रव्याख्या)	1(-)	2(-)					4(2)						-	-							5(2)			
7.	स्त्रीप्रत्ययप्रकरणम् (रूपसिद्धिः + सूत्रव्याख्या)	1(-)	2(-)					-						3(1)	4(1)										
8.	अव्ययप्रकरणम् (अर्थः वाक्यप्रयोगश्च)	1(-)	2(-)					2(1)						-											
9.	धातुरूपाणि (दशलकारेषु)	-	2(-)					-																	
	योग	12(1)	18(2)					26(13)						3(1)	6(2)	12(13)					6(2)	80(23)			
		30(3)							26(13)							18 (05)							6(2)		80(23)

विकल्पानां- योजना :-

प्र.सं 17 तः 23 (07 प्रश्नाः) एतेषु आंतरिकविकल्पाः सन्ति ।

अवधेयम्- कोष्ठकात् बहिः संख्या अंकबोधिका आंतरिकसंख्या च प्रश्नबोधिका ।

हस्ताक्षरम्

नामांक

Rooll No

--	--	--	--	--	--	--

No. of Questions-23

No. of printed Pages –

कक्षा – प्रवेशिका

विषय:– संस्कृतम् (प्रथमपत्रम्)

प्रवेशिका परीक्षा – 2023

समय: – 3:15 होरा:

पूर्णांका: 80

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः–

- (1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामांकः अनिवार्यतो लेख्यः।
- (2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः।
- (3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि उत्तरपुस्तिकायामेव लेख्यानि।
- (4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वेषां खण्डानामुत्तराणि एकत्रैव लेख्यानि।
- (5) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि संस्कृतमाध्यमेनैव लेखनीयानि।

मॉडल प्रश्न पत्र

कक्षा – प्रवेशिका

विषय: – संस्कृतम् (प्रथमपत्रम्) कोड – 95(1)

समय: – 3:15 होरा:

पूर्णांकाः 80

खण्ड: – "अ"

1. वस्तुनिष्ठप्रश्नाः—

- (i) समासान्तस्य प्रातिपदिकसंज्ञा केन भवति ? 1
(अ) कृत्तद्धितसमासश्च (ब)ङ्याप्रातिपदिकात् (स) अर्थवदधातुरप्रत्ययप्रातिपदिकम् (द) परश्च
- (ii) 'रामेण' इत्यत्र णत्वं भवति— 1
(अ)रषाभ्यां नो णः समानपदे (ब)अट्कुप्वाङ्नुम्व्यवायेऽपि (स)पूर्वपदात्संज्ञायामगः
(द)ऋवर्णान्नस्य णत्वं वाच्यम्
- (iii) 'रमायै' इत्यत्र आगमोऽस्ति— 1
(अ)युक् (ब)नुट् (स)आट् (द)याट्
- (iv) 'न षट्स्वप्नादिभ्यः' इत्यनेन भवति— 1
(अ)डीपः निषेधः (ब)टापः निषेधः(स)डीपः टापः च निषेधः(द)डीषः निषेधः
- (v) 'नपुंसकाच्चेति' सूत्रेण भवति— 1
(अ)आडः शी (ब)ओडः शीः (स)औडः शी (द)जसः शी
- (vi) सम्प्रसारणं भवति— 1
(अ)यणः इक् (ब)इकः यण् (स)इग्यणः इक् (द)सर्वम्
- (vii) 'यूनः' इत्यत्र सवर्णदीर्घो भवति— 1
(अ)आकारः (ब)ईकारः (स)ऊकारः (द)ऋकारः
- (viii) 'नहो धः' इत्यनेन भवति— 1
(अ)धस्य हः (ब)हस्य ढः (स)हस्य घः (द)हस्य धः
- (ix) 'इयम्' इत्यत्र यत्वं कस्य भवति— 1
(अ)दस्य (ब)मस्य (स)अस्य (द)इदमः
- (x) नुमागमविधायकं सूत्रमस्ति— 1
(अ)वा नपुंसकस्य (ब)आच्छीनद्योर्नुम् (स)शष्यनोर्नित्यम् (द)सर्वाणि
- (xi) 'यजश्च' इत्यनेन भवति— 1
(अ)टाप् (ब)डीप् (स)डीष् (द)डीन्

(xii) 'ओम्' इत्यव्ययस्यार्थो भवति—

1

(अ)प्रत्यक्षम् (ब)शीघ्रम् (स)अंगीकारः ब्रह्म च (द)खेदः

2. रिक्तस्थानानि पूरयत—

(i)	अर्थ.....प्रातिपदिकम् ।	1
(ii)	'अतोऽम्' इति सूत्रेण सोःआदेशः ।	1
(iii)	ह्रस्वो प्रातिपदिकस्य ।	1
(iv)	रषाभ्यांसमानपदे ।	1
(v)	वा ।	1
(vi)	अपो ।	1

3. अतिलघूत्तरात्मकप्रश्नाः—

(i)	अन्त्यादलः पूर्वो वर्णः किं संज्ञो भवति ?	1
(ii)	'तिस्रः' इत्यत्र रेफादेशः केन भवति ?	1
(iii)	इगन्तस्य क्लीबस्य अचि विभक्तौ क आगमः भवति ?	1
(iv)	'दादेर्धातोर्घः' इत्यनेन हस्य क आदेशः भवति ?	1
(v)	अपस्तकारः कदा भवति ?	1
(vi)	'दीप्यन्ति' इत्यत्र दीर्घः केन भवति ?	1
(vii)	हलः परस्य ईति परे कस्य लोपः भवति ?	1
(viii)	'इन्द्राणी' इत्यत्र क आगमः ?	1
(ix)	'नक्तम्' इति अव्ययस्य अर्थं विलिख्य वाक्यप्रयोगं कुरुत—	1
(x)	'वत्' इति अव्ययस्य अर्थं विलिख्य वाक्यप्रयोगं कुरुत ।	1
(xi)	'सेव्'— धातोः विधिलिङ्लकारे प्रथमपुरुषैकवचने किं रूपम् ?	1
(xii)	'चोर्यासम्' इति रूपस्य लकार—पुरुष—वचनानि लिखत ।	1

खण्डः — 'ब'

4.	'रामौ' इत्यत्र पूर्वसवर्णनिषेधः केन सूत्रेण भवति ?	2
5.	'औतोम्शासोः' इति सूत्रस्य सोदाहरणमर्थो लेख्यः ?	2
6.	'वामि' इति सूत्रस्य सोदाहरणमर्थो लेखनीयः ?	2
7.	'श्रियै' इत्यस्य ससूत्रं सिद्धिः कार्या ।	2
8.	'ज्ञाने' इति रूपं साधयत ।	2

9. 'सुधिनी' इति रूपं साधयत । 2
10. 'एनौ' इति रूपं साधयत । 2
11. 'नशेर्वा' इति सूत्रस्य सोदाहरणमर्थो लेखनीयः ? 2
12. 'पूः' इति रूपं साधयत । 2
13. 'अमुष्याः' इति रूपं साधयत । 2
14. 'शकृती' इति रूपं साधयत । 2
15. 'अदः' इति रूपं साधयत । 2
16. 'सनुतर्' इत्यव्ययस्य कोऽर्थः ? 2

खण्डः – 'स'

17. अधोलिखितेषु कौचिद् द्वौ प्रयोगौ साधनीयौ । 3
हरी, पप्योः, ग्लावः
18. अधोलिखितेषु कौचिद् द्वौ प्रयोगौ साधनीयौ । 3
स्नुट्, परिव्राजौ, प्राङ्
19. अधोलिखितेषु सूत्रेषु कयोश्चिद् द्वयोः सोदाहरणमर्थो लेख्यः । 3
प्राचां ष्फ तद्धितः, द्विगोः, क्रीतात् करणपूर्वात्
20. भू-धातोः लिट्-लकारस्य रूपाणि लिखत । 3
21. निम्नलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः सिद्धिर्विधेया । 2+2=4
रामाभ्याम्, नियम्, रायौ, ना
22. निम्नलिखितेषु कयोश्चिद् द्वयोः सिद्धिर्विधेया । 2+2=4
धुक्, विश्ववाहौ, हे मघवन्, तिरश्च
23. अधोलिखितेषु कौचिद् द्वौ प्रयोगौ साधनीयौ । 2+2=4
गङ्गा, वस्त्रक्रीती, कुरुः, बैदी

प्रश्न –पत्र का प्रारूप– II

कक्षा –प्रवेशिका

विषय– संस्कृतम्

अवधि– 3 घंटा 15 मिनट

पूर्णांक – 80

द्वितीय–प्रश्नम् (द्वितीयो भागः)

1. उद्देश्य हेतु अंकभार –

क्र.सं.	उद्देश्य	अंकभार	प्रतिशत
1.	ज्ञान	29	36.25%
2.	अवबोध	19	23.75%
3.	अभिव्यक्ति	25	31.25%
4.	मौलिकता	07	8.75%
	योग	80	100%

2. प्रश्नों के प्रकार एवं अंकभार –

क्र.सं.	प्रश्नों के प्रकार	प्रश्नों की संख्या	अंक प्रति प्रश्न	कुल अंक %	प्रतिशत प्रश्नों का	सम्भावित समय
1.	वस्तुनिष्ठ	12	1	15%	24%	29 मि०
2.	अतिलघूत्तरात्मक	18	1	22.50%	36%	31 मि०
3.	लघूत्तरात्मक	13	2	32.50%	26%	44 मि०
4.	दीर्घोत्तरीय प्रश्न	04	3	15%	08%	37 मि०
5.	निबंधात्मक	03	4	15%	06%	54 मि०
	योग	50		100%	100%	195 मि०

कुल समय :-

195 मिनट

विकल्प योजना : आन्तरिक

3. विषय वस्तु का अंकभार –

क्र.सं.	ईकाइ	अंकभार	प्रतिशत
1.	गद्यकाव्यम्	25	31.25%
2.	रचना–निबन्ध, पत्रलेखनम् (धातु–शब्द–रूपाणिच)	15	18.75%
3.	पद्यकाव्यम्	25	31.25%
4.	छन्दांसि	05	06.25%
5.	अलंकाराः	05	06.25%
6.	कोशः	05	06.25%
	कुल	80	100%
	अंकभार		

प्रश्न-पत्र ब्ल्यू प्रिन्ट
विषय :- संस्कृतम् (द्वितीय पत्रम्)

कक्षा — प्रवेशिका

पूर्णांक — 80

क्र.सं.	उद्देश्य इकाई/उप इकाई	ज्ञान					अवबोध					ज्ञानोपयोग/अभिव्यक्ति					कौशल/मौलिकता					योग
		वस्तुनिष्ठ	अति.लघु	लघु उत्तरात्मक	दीर्घउत्तरीय	निबन्धात्मक	वस्तुनिष्ठ	अति.लघु	लघु उत्तरात्मक	दीर्घउत्तरीय	निबन्धात्मक	वस्तुनिष्ठ	अति.लघु	लघु उत्तरात्मक	दीर्घउत्तरीय	निबन्धात्मक	वस्तुनिष्ठ	अति.लघु	लघु उत्तरात्मक	दीर्घउत्तरीय	निबन्धात्मक	
1	गद्यकाव्यम्	5(1)	8(2)					4(2)		4(1)					4(1)							25(7)
2	रचना-निबन्ध-पत्रलेखनादि	2(-)		4(2)			2(-)												3(1)	4(1)		15(4)
3	पद्यकाव्यम्	5(-)	5(-)					6(3)						9(3)								25(6)
4	छन्दांसि						1(-)						4(2)									5(2)
5	अलंकाराः						1(-)						4(2)									5(2)
6	कोशः						1(-)						4(2)									5(2)
	योग	12(1)	13(2)	4(2)			5(-)	10(5)		4(1)			12(6)	9(3)	4(1)				3(1)	4(1)		80(23)
				29(5)				19(6)					25(10)						7(2)		80(23)	

विकल्पों की योजना :-

नोट:- कोष्ठक में बाहर की संख्या अंकों की तथा भीतर प्रश्नों की द्योतक है।

नोट:- प्रश्न सं० 1 में 12 वस्तुनिष्ठ प्रश्न समाहित है।
प्रश्न सं० 2 में 6 अतिलघूत्तरात्मक प्रश्न समाहित है। रिक्त स्थान पूर्ति संबधित है।
प्रश्न सं० 3 में 12 अतिलघूत्तरात्मक प्रश्न समाहित है।
प्र.सं 17 से 23 में (07 प्रश्न) एक आंतरिक विकल्प है।

हस्ताक्षर

प्रश्न-पत्रम्, प्रारूपम्- II

कक्षा – प्रवेशिका

विषय- संस्कृतम्

अवधि- 3 घंटा 15 मिनट (सपाद होरात्रयम्)

पूर्णांकाः – 80

द्वितीय-प्रश्नम्

1. उद्देश्यानाम् अंकभारः –

क्र.सं.	उद्देश्यम्	अंकभारः	प्रतिशतम्
1.	ज्ञानम्	29	36.25%
2.	अवबोधः	19	23.75%
3.	अभिव्यक्तिः	25	31.25%
4.	मौलिकता	07	8.75%
	योगः	80	100%

2. प्रश्नानां प्रकारानुसारम् अंकभारः –

क्र.सं.	प्रश्नानां प्रकारः	प्रश्नानां संख्याः	प्रतिप्रश्नम् अंकाः	कुल-अंकाः%	प्रश्नानां प्रतिशतम्	सम्भावितः समयः
1.	वस्तुनिष्ठ-प्रश्नाः	12	1	15%	24%	29 मि०
2.	अतिलघूत्तरात्मक-प्रश्नाः	18	1	22.50%	36%	31 मि०
3.	लघूत्तरात्मक-प्रश्नाः	13	2	32.50%	26%	44 मि०
4.	दीर्घात्तरीय-प्रश्नाः	04	3	15%	08%	37 मि०
5.	निबंधात्मक-प्रश्ना	03	4	15%	06%	54 मि०
	योगः	50		100%	100%	195 मि०

कुलसमयः-

195 निमेषाः

3. विषयवस्तूनाम् अंकभारः –

क्र.सं.	विधाः (ईकाइ)	अंकभारः	प्रतिशतम्
1.	गद्यकाव्यम्	25	31.25%
2.	रचना-निबन्ध, पत्रलेखनम् (धातु-शब्द-रूपाणिच)	15	18.75%
3.	पद्यकाव्यम्	25	31.25%
4.	छन्दांसि	05	06.25%
5.	अलंकाराः	05	06.25%
6.	कोशः	05	06.25%
	कुल-अंकभारः	80	100%

प्रश्न-पत्रस्य नीलपत्रम् (ब्ल्यू प्रिन्ट)

विषयः- संस्कृतम् (द्वितीयपत्रम्)

पूर्णांकाः - 80

कक्षा - प्रवेशिका

क्र.सं.	उद्देश्यविधाः/उप विधाः	ज्ञानम्					अवबोधः					ज्ञानोपयोगः/अभिव्यक्तिः					कौशलम्/मौलिकता					योगः
		वस्तुनिष्ठः	अति.लघु.	लघूत्तरात्मकः	दीर्घात्तरीयः	निबन्धात्मकः	वस्तुनिष्ठः	अति.लघु.	लघूत्तरात्मकः	दीर्घात्तरीयः	निबन्धात्मकः	वस्तुनिष्ठः	अति.लघु.	लघूत्तरात्मकः	दीर्घात्तरीयः	निबन्धात्मकः	वस्तुनिष्ठः	अति.लघु.	लघूत्तरात्मकः	दीर्घात्तरीयः	निबन्धात्मकः	
1	गद्यकाव्यम्	5(1)	8(2)					4(2)		4(1)					4(1)							25(7)
2	रचना-निबन्ध-पत्रलेखनादि	2(-)		4(2)				2(-)												3(1)	4(1)	15(4)
3	पद्यकाव्यम्	5(-)	5(-)					6(3)						9(3)								25(6)
4	छन्दांसि							1(-)					4(2)									5(2)
5	अलंकाराः							1(-)					4(2)									5(2)
6	कोशः							1(-)					4(2)									5(2)
	योग	12(1)	13(2)	4(2)				5(-)	10(5)		4(1)			12(6)	9(3)	4(1)				3(1)	4(1)	80(23)
		29(5)					19(6)					25(10)					7(2)					80(23)

विकल्प-योजना :-

अवधेयम्- कोष्ठकात् बहिः संख्या अंकबोधिका आंतरिकसंख्या च प्रश्नबोधिका ।

अवधेयम् - प्रश्न सं० 1 प्रश्ने 12 वस्तुनिष्ठप्रश्नाः समाहिताः सन्ति ।

प्रश्न-सं० 2 प्रश्ने 6 अतिलघूत्तरात्मकप्रश्नाः समाहिताः सन्ति । रिक्तस्थानपूर्तिसंबंधिताः सन्ति ।

प्रश्न-सं० 3 प्रश्ने 12 अतिलघूत्तरात्मकप्रश्नाः समाहिताः सन्ति ।

प्र.सं 17 तः 23 प्रश्नेषु (07 प्रश्नाः) एकः आंतरिकविकल्पः अस्ति ।

हस्ताक्षर

नामांक

Rool No

--	--	--	--	--	--	--

No. of Questions-23

No. of printed Pages –

कक्षा – प्रवेशिका

विषय:– संस्कृतम् (द्वितीयपत्रम्)

प्रवेशिका परीक्षा – 2023

समय: – 3:15 होरा:

पूर्णांका: 80

परीक्षार्थिभ्यः सामान्यनिर्देशाः–

- (1) परीक्षार्थिभिः सर्वप्रथमं स्वप्रश्नपत्रोपरि नामांकः अनिवार्यतो लेख्यः।
- (2) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः।
- (3) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि उत्तरपुस्तिकायामेव लेख्यानि।
- (4) एकस्य प्रश्नस्य सर्वेषां खण्डानामुत्तराणि एकत्रैव लेख्यानि।
- (5) सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि संस्कृतमाध्यमेनैव लेखनीयानि।

मॉडल प्रश्न पत्र
कक्षा – प्रवेशिका
विषय:– संस्कृतम् (द्वितीयपत्रम्) कोड – 95(2)

समय: – 3:15 होरा:

पूर्णांकाः 80

खण्ड: – "अ"

1. वस्तुनिष्ठप्रश्नाः

- (i) गीतामृतपाठानुसारेण एनम् आत्मानं न शोषयति— 1
(अ)पावकः (ब)मारुतः (स)शस्त्राणि (द)आपः
- (ii) जगति एतत्त्रयं लभन्ते— 1
(अ)पापकृतः (ब)अर्थकृतः (स)पुण्यकृतः (द)भयशीताः
- (iii) कः द्विर्नाभिभाषते ? 1
(अ)भरतः (ब)शत्रुघ्नः (स)रामः (द)दशरथः
- (iv) शिवराज्योदये महाकाव्ये सर्गाः सन्ति— 1
(अ)63 (ब)64 (स)65 (द)66
- (v) त्रयो गुणाः सन्ति— 1
(अ) कालिदासे (ब)दण्डिनि (स)भासे (द)माघे
- (vi) पश्यत ! पश्यत! इति ये ऊचुः ते— 1
(अ)मित्राणि (ब)पौराः (स)काकाः (द)बालाः
- (vii) 'परिव्राजकः' इत्यस्य अर्थः कः ? 1
(अ)अतिथिः (ब)संन्यासी (स)देवता (द)विप्रः
- (viii) स्वर्णहंस—स्वर्णपक्षीराजकथा उद्धृता— 1
(अ)काकोलूकीयतन्त्रतः (ब)सुहृद्भेदतन्त्रतः (स)मित्रलाभतन्त्रतः(द)अपरीक्षितकारकतन्त्रतः
- (ix) हंसी कति पुत्रान् अजीजनत् ? 1
(अ)पुत्रद्वयम् (ब) पुत्रत्रयम् (स) पुत्रचतुष्टयम् (द) एकं पुत्रम्
- (x) मण्डूकस्य नाम आसीत्— 1
(अ)शतबुद्धिः (ब)सहस्रबुद्धिः (स)लक्षबुद्धिः (द)एकबुद्धिः
- (xi) 'पति'—शब्दस्य चतुर्थीविभक्ति—एकवचनस्य रूपमस्ति— 1
(अ)पत्युः (ब)पतये (स)पत्ये (द)पत्यै

- (xii) 'दा'-धातोः लोट्लकार-मध्यमपुरुष-एकवचनस्य रूपमस्ति- 1
 (अ)ददासि (ब)दद (स)दत्त (द)देहि

2. रिक्तस्थानानि पूरयत-

- (i) ब्रह्मचर्यमहिंसा च.....तप उच्यते। 1
 (ii) सर्वे गुणाःआश्रयन्ते। 1
 (iii) रक्षितेन..... दत्तौ सशल्येन महारणे। 1
 (iv) उक्ता.....तभजा जगौ गः। 1
 (v) प्रस्फुटं..... साम्यमुपमेत्यभिधीयते। 1
 (vi) विद्याधरोऽप्सरो यक्षः रक्षो.....'.. किन्नराः। 1

3. अतिलघूत्तराप्रश्नाः-

- (i) शस्त्राणि किं न छिन्दन्ति ? 1
 (ii) योगिनामपि अगम्यः कः ? 1
 (iii) कैकयी नृपं द्वितीयं वरं किं याचितवती ? 1
 (iv) 'विवेकानन्दविजयम्' इति कस्य रचना विद्यते ? 1
 (v) कौत्सः किमर्थं महाराजं रघुं निकषा समागच्छत्? 1
 (vi) आपत्तिकाले जनः किं न त्यजेत्? 1
 (vii) ताम्रचूडः भिक्षापात्रं केन ताडयति स्म ? 1
 (viii) शतबुद्धयादिमत्स्यकथा पंचतन्त्रस्य कस्मात् तन्त्रात् उद्धृतास्ति ? 1
 (ix) स्वर्णहंसाः प्रतिषण्मासं किं परित्यजन्ति स्म ? 1
 (x) कोपाविष्टमनाः कः जातः ? 1
 (xi) सखि-शब्दस्य पुँल्लिंगे द्वितीयाविभक्तेः एकवचनरूपं लिखत। 1
 (xii) 'चुर्'-धातोः विधिलिङ्लकारस्य मध्यमपुरुष-बहुवचनरूपं लिखत। 1

खण्डः - 'ब'

4. तपः कतिविधम् ? नामानि लिखत । 2
 5. रामः सर्वत्र कथं व्यवहरति ? 2
 6. कः धर्मः सनातनः ? 2
 7. केषां सर्वाणि कार्याणि केन प्रभावेण च सिद्धयन्ति ? 2
 8. कूर्मः केन कारणेन विनष्टः? 2
 9. प्रहर्षिणीछन्दसः लक्षणं लिखत। 2

10. स्रग्धराछन्दसः उदाहरणं लिखत । 2
11. रूपकालंकारस्य लक्षणं लिखत । 2
12. कारणे विद्यमाने अपि यत्र कार्यस्याभावः कथ्यते तत्र को नामकोऽलंकारो भवति ? 2
13. गणेशस्य अमरकोशानुसारं नामद्वयं लिखत । 2
14. शिवस्य अमरकोशानुसारं नामद्वयं लिखत । 2
15. कृ-धातोः लट्-लकार-मध्यमपुरुषस्य रूपाणि लिखत । 2
16. अस्मद्-शब्दस्य षष्ठी-विभक्तेः रूपाणि लिखत । 2

खण्डः - 'स'

17. अधोलिखितेषु द्वयोः पद्ययोः एकस्य सप्रसङ्ग- व्याख्या कार्या- (1+2=3)
- (क) को न याति वशंलोके मुखे पिण्डेन पूरितः ।
मृदङ्गो मुखलेपेन करोति मधुरध्वनिम् ॥
- (ख) यद्यदाचरति श्रेष्ठस्तत्तदेवेतरो जनः ।
स यत्प्रमाणं करुते लोकस्तदनुवर्तते ॥
18. अधोलिखितेषु द्वयोः पद्ययोः एकस्य सप्रसङ्ग- व्याख्या कार्या- (1+2=3)
- (क) तद् ब्रूहि वचनं देवि राज्ञो यदभिकाङ्क्षितम् ।
करिष्ये प्रतिजाने च रामो द्विर्नाभिभाषते ॥
- (ख) इत्थं द्विजेन द्विजराजकान्ति-रावेदितोवेदविदां वरेण ।
एनोनिवृत्तेन्द्रियवृत्तिरेनं, जगाद भूयो जगदेकनाथः ॥
19. अधोलिखितयोः श्लोकयोः एकस्य सप्रसङ्ग-भावार्थः लेख्यः ।(1+2=3)
- (क) मामाश्रित्य स्वगुरुचरणोपासनाऽसंख्यरूपैः
श्रीकृष्णाद्यैरपि सुरवरैः साधिता नो मया तु ।
इत्येवाद्याश्रम इह नरेन्द्रस्य सम्प्राप्य रूपं
सच्छिष्यत्वं स्वयमिव गतो रामकृष्णस्य तस्य ॥
- (ख) यः प्रीणयेत् सुचरितैः पितरं स पुत्रो
यद्भर्तुरेव हितमिच्छति तत्कलत्रम् ।
तन्मित्रमापदि सुखे च समक्रियं य-
देतत्त्रयं जगति पुण्यकृतो लभन्ते ॥
20. भवती संगीता, राजकीय-प्रवेशिका-संस्कृत-विद्यालय-जयपुरस्य छात्रा । भवती
रुग्णा जाता । अतः प्रधानाध्यापकाय दिनद्वयस्य अवकाशार्थं प्रार्थनापत्रं लिखतु । 3
- अथवा
भवतः ग्रामस्य समुचितविकासाय सरपंच-महोदयाय पत्रं लिखतु ।

खण्ड: - 'द'

21. अधोलिखितगद्ययोः कस्यचिदेकस्य सप्रसङ्ग- व्याख्या कार्या- (1+3= 4)
(क) ततो राजा भृत्यानब्रवीत् - भो भो! गच्छत । सर्वान् पक्षिणः गतासून् कृत्वा शीघ्रमानयत । राजादेशानन्तरमेव प्रचेलुस्ते । अथ लगुडहस्तान् राजपुरुषान् दृष्ट्वा तत्र एकेन पक्षिणा वृद्धेनोक्तम्- भो! स्वजनाः न शोभनमापतितम् । ततः सर्वैः एकमतीभूय शीघ्रमुत्पतितव्यम् । तैश्च तथानुष्ठितम् ।

(ख) अथ कदाचित् तत्र वने भ्रमन्नरण्यगजः समायातः । तं दृष्ट्वा तौ सिंहसुतौ द्वावपि कुपिताननौ तं प्रति प्रचलितौ यावत्, तावत्तेन शृगालपुत्रेणात्राभिहितम्- 'अहो गजोऽयं युष्मत्कुलशत्रुः । तन्न गन्तव्यमेतस्याभिमुखम् ।' एवमुक्त्वा असौ गृहं प्रधावितः । तावपि ज्येष्ठबान्धवभङ्गान्निरुत्साहतां गतौ ।

22. एकस्याः कथायाः सारांशः संस्कृतभाषायां लेखनीयः । 4

- (क) काष्ठभ्रष्टकच्छपकथा
(ख) शतबुद्धयादिमत्स्यकथा

23. कमप्येकं विषयमवलम्ब्य शतपदेषु निबन्धं लिखत- 4

- (क) महाराणा प्रतापः
(ख) कालिदासः
(ग) संस्कृतदिवसः